

Paikkani maailmassa

● Lukuvuosikalenteri kotiseudun ja lähiympäristön tutkimiseen.

Kotiseutukasvatus

Tämä kalenteri on koottu inspiroimaan kasvattajia tutkimaan kotiseutua yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Mitä enemmän tiedämme tavastamme elää kotipaikkakunnallamme ja sen luonnosta ja kulttuurista, sitä tärkeämpää niistä huolehtiminen on. Jo lapsuudessa ja nuoruudessa syntynyt ylpeys omasta kotiseudusta säilyy koko elämän ajan. Minnepäin maailmaa elämä ikinä johdattelee, asuu sydän kuitenkin aina kotiseudulla. Tänne haluaa aina palata takaisin!

Kalenteri on tulos yhteistyöstä Åbo Akademin Saaristoinstituutin SALT-hankkeen ja Saaristomeren Unesco-biosfäärialueen kesken. Kalenterista saa vinkkejä siihen, miten opetukseen voidaan integroida tietoa kotipaikkakunnasta, millä puolestaan vahvistetaan oppilaiden yhteenkuuluvuuden tunnetta ja osallisuutta.

Jokaiselle kuukaudelle on annettu vinkkejä, jotka nivoutuvat perusopetuksen opetussuunnitelman

perusteiden arvopohjaa käsittelevään lukuun. Osa aktiviteeteista voidaan toteuttaa eri liputuspäivien yhteydessä vuoden eri aikoina.

Myrönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Elokuu

Me ja maapallo olemme yhtä

- Tehkää pyöräretki jollekin kauniille paikalle koulun läheisyydessä.

- Tarkastelkaa lähiympäristön kasvi- ja eläinlajeja.

- Pohtikaa, miten luonnon eläimiä, esimerkiksi hyönteisiä, olisi mahdollista auttaa.

- Omia ideoita:

Kestävän elämäntavan välttämättömyys. Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Kuva: Erika Silventoinen

Syyskuu

Tutkitaan paikallista kulttuuriperintöä

Mitä tapahtumia kotipaikkakunnallanne järjestetään? Käykää lukuvuoden aikana ainakin yhdessä paikallisessa tapahtumassa.

Ottakaa selvää, mitä paikallisia maataloustuotteita saadaan sadonkorjuun aikaan syksyllä ja mitä sadonkorjuuseen liittyviä perinteitä kotipaikkakunnallanne on.

Onko kotiseudullanne omia perinneruokia? Valmistakaa ja maistelkaa niitä!

Omia ideoita:

Kulttuurien moninaisuus rikkautena. Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Lokakuu

Osaaminen ja tulevaisuudensuunnitelmat

Mitä eri ammatteja kotipaikkakunnaltanne löytyy? ●

Minkä parissa haluaisitte työskennellä tulevaisuudessa?
Pohtikaa tulevia ammatinvalintojanne ja sitä, miten
kotipaikkakunnallanne on mahdollista tienata elantonsa. ●

Mitä yrityksiä kotiseudulla on? Miten voimme niihin tutustua? ●

Omia ideoita: ●

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Sagitta CE

Kuva: Jussi Vierimaa

Marraskuu

Kunnioitus ja tasa-arvo

- Keskustelkaa lasten oikeuksista ja siitä, miten ne huomioidaan kotipaikkakunnallanne.

- Kutsukaa kunnasta joku tämän teeman parissa työskentelevä henkilö kouluun ja pohtikaa yhdessä lasten ja nuorten osallisuutta kotipaikkakunnallanne.

- Haastatelkaa lähialueella elämäänsä elänyttä ja ehkä samaa koulua käynnyttä ikäihmistä.

- Omia ideoita:

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia. Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Tutustukaa kotiseutunne jouluperinteisiin. Pohtikaa myös, viettävätkö kaikki joulua ja millä eri tavoilla joulua vietetään.

Vieraillkaa museossa tai toteuttakaa oma näyttely.

Luokaa yhdessä jotakin eri kulttuurien käsityötekniikoista inspiroituneina.

Omia ideoita:

Kulttuurien moninaisuus rikkautena. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Joulukuu

Joulun rauhaa ja joulurauhaa

Mitä eri yhdistyksiä ja organisaatioita kotikunnassa on? Järjestäkää yhteinen aktiviteetti jonkin yhdistyksen tai organisaation kanssa.

Kutsukaa joku paikkakunnan luottamushenkilöistä koululle keskustelemaan oppilaille tärkeistä kotiseutua koskevista kysymyksistä.

Mitä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia kotiseudulla on? Mistä olette kiinnostuneita ja miksi?

Omia ideoita:

Tammikuu

Hyvinvointia yhdessä toisten kanssa

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Helmikuu

Täällä me asumme!

- Kootkaa kotiseudustanne yhteinen kartta, jolle luokan kaikki oppilaat asettavat kotiseutuun liittyviä kuvia, piirustuksia, tekstejä ja linkkejä.
- Tutkikaa paikallisia paikannimiä ja niiden historiaa.
- Mitkä ovat suosikkipaikkojanne lähiympäristössänne?
- Omia ideoita:

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Maaliskuu

Ylpeys kotiseudusta

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

- Tehkää lista asioista, joista olette ylpeitä kotiseudullanne.
- Pohtikaa, mitkä tiedot ja taidot ovat kotipaikkakunnallanne tarpeen.
- Piirtäkää omia – totuudenmukaisia, historiallisia tai mielikuvituksellisia – karttoja kotipaikkakuntaanne kuuluvista alueista.
- Omia ideoita:

Huhtikuu

Voimaa kulttuurista!

- Vierailkaa historiallisesti, kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeillä rakennuksilla ja muilla paikoilla koulun lähiympäristössä, esimerkiksi kirkolla, muinaisjäänöksillä, vanhoissa taloissa, satamassa ja puistoissa.
- Kootkaa sanasto paikallisen murteen sanoista ja ilmauksista ja pohtikaa, mitä ne tarkoittavat.
- Tutustukaa paikalliseen kirjallisuuteen, musiikkiin ja taiteeseen. Voitte työskennellä paikallisten tekemän musiikin, taiteen, elokuvataiteen ja tekstituotannon parissa.
- Omia ideoita:

Kulttuurien moninaisuus rikkautena. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Tehkää lista kotiseudun luonnon tyypillisistä erityispiirteistä. ●

Kutsukaa koululle paikallisia yrittäjiä tai käykää haastattelemassa heitä. ●

Selvittäkää, miltä elämä kotipaikkakunnallanne näyttää toukokuussa. Miten kesään ollaan valmistautumassa? ●

Omia ideoita: ●

Toukokuu

Kestävän kehityksen ulottuvuudet

Kestävän elämäntavan välttämättömyys. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Minkälaisia juhannusperinteitä kotipaikkakunnallanne on? ●

Pyydä oppilaita haastattelemaan iäkästä sukulaista ja selvittämään, mitä aiempien sukupolvien lapset ja nuoret tekivät kesälomillaan? ●

Mitä kesätapahtumia kotiseudulla on?
Mihin niistä haluaisitte osallistua? ●

Omia ideoita: ●

Kesäkuu

Kesäperinteet

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen. Samalla oppilaat luovat suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

Kuva: Erika Silventoinen

Heinäkuu

Kestävä elämäntapa

- Vertailkaa elämää kotipaikkakunnallanne tammi- ja heinäkuussa. Mitä eroja huomaatte?
- Pohtikaa, mitä kestävä elämäntapa merkitsee kotiseudullanne.
- Tehkää lista asioista, jotka tuottavat iloa kotipaikkakunnallanne kesäisin.
- Omia ideoita:

Kestävän elämäntavan välttämättömyys. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävä kehitys ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014

SALT – Saaristo ja maaseutu yhteistyössä

SALT-verkoston tavoitteena on ollut tukea lasten ja nuorten myönteistä kotipaikkaidentiteettiä ja kykyä toimia aktiivisina saariston ja maaseudun asukkaina. SALT-verkosto on kehittänyt saaristo- ja maaseutupainotteista kotiseutukasvatusta vuosina 2022–2024 päämääränään tukea kuntia luomaan kotiseutukasvatuksen kokonaisuuksia ja omia pitkäjänteisiä toimintamalleja lapsille ja nuorille.

SALT-verkoston tuottamat materiaalit ja tekstit ovat ladattavissa osoitteesta: www.abo.fi/saaristoinstituutti -> SALT.

Saaristomeren Unesco-biosfäärialue

Saaristomeren kymmenine tuhansine saarineen ja kareineen ainutlaatuinen paikka maailmassa. Se on elävä saaristo, jonka saarista 120 on asuttuja. Kulttuurimaisemat ja useat eri luontotyyppit, niin vedenpinnan ylä- kuin alapuolella, tekevät Saaristomerestä yhden Suomen lajirikkaimmista alueista. Muun muassa näiden seikkojen vuoksi suurelle osalle Saaristomerta myönnettiin jo vuonna 1994 Unescon biosfäärialueen asema. Biosfäärialueilla kannustetaan tekemään työtä kestävän yhteiskunnan ja rikkaan luonnon puolesta, jotta tulevillakin sukupolvilla olisi mahdollisuus nauttia niistä. Keskeinen osa biosfäärialueen toimintaa on tukea kestävän kehityksen teemoja koskevaa koulutusta. Lisätietoa ja -materiaalia löytyy täältä: www.biosfar.fi

Teksti: Mia Henriksson, Pia Prost, Tiina Saaresranta, Erika Silventoinen.

Käännökset: Niklas Ollila.

Taitto: Skärgårds Reklam

Kuvitukset: Amanda Österman

Kuva: Erika Silventoinen